

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİNDE UYGULAMALI ATÖLYE DERSLERİNİN UZAKTAN EĞİTİMİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ

STUDENT OPINIONS ON DISTANCE EDUCATION OF APPLIED WORKSHOP COURSES IN FINE ARTS EDUCATION

Kainat ÖZPOLAT¹

Öz

Bu araştırma dünyanın yaşadığı salgın ve Türkiye’de yaşanan depremlerde eğitim ve öğretimin çevrim içi yapılmasından dolayı, güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik öğrenci görüşlerinden oluşmaktadır. Güzel sanatlar eğitimi atölye dersleri doğası gereği fiziki bir alana ihtiyaç duymaktadır. Aynı zamanda bir öğretici nezaretinde yapılması sanat eğitiminin gelişiminde olumlu etkilerle sonuçlanmaktadır. Araştırma bu bağlamda güzel sanatlar eğitiminde atölye dersini alan öğrenciler üzerine yönelmiştir. Güzel sanatlar eğitimi kategorisine ait öğrencilerin bu duruma yönelik görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla toplanmıştır. Toplanan verilerde sanat eğitimi alan öğrenciler atölye derslerinin önemini kabul etmiş ve yeteneklerini artırmayı arzulamışlardır. Sanat eğitimi atölye dersi alan 21 öğrenci ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmelerde, öğrenciler atölye derslerinde ihtiyaç duydukları durumlar ve çevrim içi eğitimin avantaj ve dezavantajları bakımından görüşler bildirmişlerdir. Sanat eğitimi atölye dersi alan öğrenciler ile yapılan görüşme formlarının analiz edilmesi ile 5 kategoriye ulaşılmıştır. Kategoriler; öğrencilerin atölye derslerinin uzaktan ya da yüz yüze olması gerektiğine yönelik düşüncelerini göstermektedir. Bu kategoriler; avantajlar, dezavantajlar, fiziki ortam, yüz yüze eğitim ve sanatsal gelişime olumlu ya da olumsuz katkılar başlıklarından oluşmaktadır. Bu çalışmada elde edilen bulgular detaylı incelenmiş ve sanat eğitiminin yüz yüze eğitim yolu ile alınması sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güzel sanatlar, Öğrenci Görüşleri, Uygulamalı Atölye

Abstract

This research consists of student views on the distance education of applied workshop courses in fine arts education, because of the online education and training during the epidemic in the world and the earthquakes in Türkiye. Fine arts education workshop courses need a physical space by nature. At the same time, doing it under the supervision of a teacher results in positive effects in the development of art education. In this context, the research focused on the students who took the workshop course in fine arts education. The opinions of the students belonging to the fine arts education category regarding this situation were collected with semi-structured interview forms. According to the results, the students who received art education accepted the importance of the workshop courses and wanted to increase their skills. Interviews were held with 21 students who took art education workshop courses. In these interviews, students expressed their opinions about the situations they need in the workshop lessons and the advantages and disadvantages of online education. 5 categories were reached by analyzing the interview forms made with the students who took the art education workshop course. Categories show the thoughts of the students that the workshop courses should be remote or face-to-face. These categories are advantages, disadvantages, physical environment, face-to-face education and positive or negative contributions to artistic development. The findings of this research were examined in detail and it was concluded that art education was received through face-to-face education.

Keywords: Fine arts, Student Feedback, Applied Workshop

¹Dr. Öğretim Üyesi, Fırat Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, kozpolat@firat.edu.tr Orcid: 0000-0003-1377-5262

Makale Türü: Araştırma Makalesi – Geliş Tarihi:23.06.2023 – Kabul Tarihi: 06.09.2023

DOI:10.17755/esosder.1319185

Atf için: *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2023;22(88):1910-1921

Etik Kurul İzni: Fırat Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 18.05.2023 tarih ve 2023/10 sayılı oturumu ve 30.05.2023-16216 yazısı ile etik açıdan uygun görülmüştür.

Giriş

Bu bölümde araştırmanın; problemi, amacı, soruları, önemi ve kavramsal çerçevesi ele alınacaktır. Araştırmanın problemi; Sanat eğitiminde uygulamalı dersler, atölye ortamında, özel yetenek gerektiren ve bir usta nezaretinde gelişen süreçtir. Sanat eğitiminin usta ve yetenek olgusuyla olan ikili bağı; her türlü öğrenme ve uygulama yeteneğinin, fiziki bir ortama ihtiyaç duymasından dolayı uzaktan eğitimdeki etkisi ile ilgili bir görüş geliştirmeyi amaçlamaktadır. Örneğin sanat eğitiminde uygulamalı dersler sadece usta çırak ilişkisiyle değil aynı zamanda atölye ortamındaki etkileşimle de kendini geliştirebilir. Bu yönüyle sanat eğitimi, bir fiziki ortam içinde hem eğitmen hem de eğitim alanların bir arada olduğu etkileşimli öğrenme misyonunu üstlenir. Bu yüzden uygulama ağırlıklı atölye derslerinin geçmişten günümüze atölye ortamında yüz yüze yapıldığı bilinmektedir. Tüm zamanlar içinde sanat eğitiminin usta çırak ilişkisiyle başlayıp, günümüzde ise eğitim, üniversitelerde öğretim elamanları eşliğinde verilmektedir. Uygulamalı derslerin yüz yüze verilmesi ile ilgili elimizde kaynaklar olmasına karşın, uzaktan eğitim ile ilgili çok fazla kaynak mevcut olmamasından dolayı araştırma güzel sanatlar eğitimi alanı için önemlidir. Uygulamalı derslerin doğası gereği uzaktan eğitim yapılırken öğrenmede yaşanan zorluklar ya da faydalar bakımından bir görüş ortaya koyabilmek için dersi alan öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Özellikle uygulama dersini alan öğrencilerin bu doğrultuda sunacakları görüşler bu saptamayı bilimsel olarak ortaya çıkarmayı sağlayacaktır. Araştırmanın problem cümlesi uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimle verilmesinin öğrenciler üzerindeki olumlu ya da olumsuz etkileridir.

Bu çalışmanın amacı; güzel sanatlar eğitiminde genellikle uygulamalı derslerin atölye ortamında eğitmen eşliğinde uygulanması ve bu derslerin bazı zaruri hallerde uzaktan eğitim yoluna gidilerek verilmesi, öğrenciler üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilerini ortaya çıkarmaktır. Son yıllarda özellikle pandemi ve deprem kaynaklı olumsuzluklardan dolayı uzaktan eğitimin tercih edilmesi, dersleri alan öğrenciler üzerinde ne gibi etkiler oluşturduğuna yönelik bir sonuç ortaya koymaktır.

Araştırmanın soruları veya hipotezleri; 1. Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerini alan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri nelerdir?

2. Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerini alan öğrencilerin dersleri öğrenmede avantajı veya dezavantajı nelerdir?

Araştırmanın önemi; Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye dersleri öğrencilerin sanat eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin resim eğitimi alan öğrenciler mezun olduktan sonra resim iş öğretmeni ya da ressam olarak unvan alırlar. Özellikle bu açıdan bakıldığında uygulamalı atölye dersleri öğrencilerin mesleki yaşamlarını şekillendirmektedir. Eğitim alan öğrencilerin bu durumları göz önünde bulundurulursa uzaktan eğitime yönelik görüşleri bu araştırma için önemli bir ver kaynağı olacağı düşünülmektedir. Araştırmanın en önemli çıktısı öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin öğrenme durumlarını ortaya koyacağı için, güzel sanatlar eğitimi alanı uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik bilimsel bir görüş oluşturacağı düşünülmektedir.

Kavramsal çerçeve; Öğrenmeyi coğrafi olarak uzaktaki kişiler için erişilebilir kılma çabası, uzaktan eğitim olarak tanımlanabilir. Öğretmenler, çeşitli öğretim kaynaklarını kullanarak öğrencilerine farklı bir zaman ve yerden eğitim verebilirler (Moore, Dickson-Deane ve Galyen, s. 130). Uzaktan eğitimin eğitimde kullanımı 18. yüzyılın sonlarında başlamıştır. California Uzaktan Eğitim Projesi'nin tanımına göre, uzaktan eğitim, öğrenciler ve eğitim araçları arasındaki bağlantılar aracılığıyla yürütülen bir eğitim sistemi türüdür. Uzaktan eğitim programlarının herhangi bir eğitim kurumuna kayıtlı olmayan kişilere eğitim olanağı sunmasının son yıllarda öğrencilere sunulan eğitim olanaklarını artıran örneklerden biri olduğu vurgulanmaktadır. Uzaktan öğrenmenin bir başka yönü de

mevcut kaynakları yeterli şekilde kullanarak teknolojik ilerlemeyi yakından takip etmesi gerektiğidir (Çakır ve Yurtsever, 2012, s. 189).

20. yüzyılın son on yılı, uzaktan eğitim yaklaşımlarının yükselişine tanık olmaktadır. Uzaktan eğitim stratejileri, sürekli öğrenme gerekliliği ve iletişimde olağanüstü teknik ve yenilik nedeniyle eğitim uygulamalarının ön saflarına taşınmıştır (Garrison, 2000, s. 7).

2020'nin başlarında patlak veren COVID-19 hastalığı nedeniyle dünyanın dört bir yanındaki kurumlar hızlı bir şekilde yüz yüze eğitimden çevrimiçi (Uzaktan) eğitime geçmek zorunda kalmışlardır. Bu geçişin sonuçlarına göre uzaktan öğrenmenin etkileri bölgelere göre değişmektedir. Bazı şehirlerde ve bölgelerde sunulan genel destek, uzaktan eğitime geçişi tahmin edilenden çok daha basit hale getirmesine karşın bazı bölgelerde, güvenilir internet ve dijital cihazlara erişim eksikliğinden dolayı sorunlu hale gelmektedir. Bu durum öğrencileri olumsuz etkilemektedir. Bu durum ister eş zamanlı ister eş zamansız olsun, uzaktan öğrenmenin hem faydalarını hem de zorluklarını ortaya koymaktadır (Toptaş, 2022, s. 46).

Üniversiteler iş gücü için beceri kazanma aracı olarak yaygınlaşmadan önce, uygulamalı eğitim birçok meslekte kullanılıyordu. Geçmişte bir üniversite veya okul mesleki eğitim için kullanılmıyordu; bunun yerine çırak çalışırken ustasından öğreniyordu. Örneğin resim sanatı, üniversite resim bölümleri kurulmadan önce usta çırak ilişkisiyle nesilden nesile aktarılmıştır. Bunun dışında diğer güzel sanatlar disiplinleri de aynı yaklaşımla usta-çırak ilişkisine dayalı uygulamalı bir eğitimle varlığını sürdürmüştür. Uygulamalı derslerin hem meslek için gerekli akademik bilgilerin hem de pratik uygulama becerilerinin kazandırılmasındaki rolünden dolayı atölye ortamında olması görünürde daha verimli sonuçlar oluşturmaktadır.

Uzaktan eğitim faydaları bakımından; altyapısı internet tabanlı olduğu için eğitimdeki fırsat eşitsizliklerini bir nebze azaltmak ve öğrenme etkinliklerini artırmak için gerekli programlar doğrultusunda çalışılmış ve uygulamaya alınmıştır. Geleneksel eğitimin aksine birçok kültürel, sosyal ve ekonomik boyutta avantajlı görülebileceği gözlemlenmiştir (Laçın, 2021, s. 19). Uzaktan eğitimin avantajları şu şekilde sıralanabilir; Uzaktan eğitim sayesinde insanlar çalıştıkları yerden istedikleri yere bağlanabilir. Ulusal ölçeğin yanı sıra dünya çapındaki eğitim faaliyetlerine katılım mümkün olabilir. Öğrenci konumlarını daha kabul edilebilir, açık ve objektif bir şekilde ölçmek mümkündür. Fiziksel alan sorunları yaşamadan engelsiz bir eğitim hizmetiyle oldukça büyük bir topluluğa hizmet edebilir. Uzaktan eğitim, bilgili öğretmenler arasındaki rekabeti artırır ve daha hazırlıklı ve nitelikli bir öğretim ekibinin işe alınmasıyla sonuçlanır. Uzaktan eğitim dersi zenginleştirip geliştirebileceğinden, motivasyonu hesaba katan görsel-işitsel bir modelle öğrenciler hızla ilham alabilirler (Odabaş, 2004, ss. 3-4).

Bu faydaların yanı sıra, her öğrenci ve her öğrenci grubunun kendine özgü özellikleri olması nedeniyle uzaktan eğitimin dezavantajları da vardır. Farklı düzeylerde bilgisayar okuryazarlığı ve kişisel öğrenme kapasiteleri olan çeşitli etnik köken ve kültürlerden gelen öğrenciler, aynı eğitim programında aynı derecede başarılı olmak için mücadele edebilirler. Uzaktan eğitim modelinin dezavantajlarını şu şekilde özetlenebilir.

Öğrenciler hızlı bir şekilde yüz yüze eğitim gibi ilişkiler kuramaz. Örgün eğitim kurumlarında bulunan örnekler gibi sosyal bağlantı eksikliği olabilir. Öğrencilerin dinlenme ve eğlence gibi sosyal faaliyetlere harcadıkları sürenin azalması. İletişim ve bilgi işlem araçlarına bağımlılık. Bilgisayar okuryazarlığı için bir gereklilik oluşması. Kişisel öğrenme alışkanlıkları olmayan öğrencilere yeterli desteği verilememesi (Odabaş, 2004, s. 4; Fourie, 2001: 118; Curabay ve Demiray, 2002: 9-10).

Geleneksel öğrenme-öğretme modellerinin sınırlandırıldığı, sınıfta gerçekleştirilen etkinliklerden uygulama alanı için yeterli fırsatın olmadığı durumlarda, özel olarak oluşturulmuş öğretim öğeleri ve çeşitli ortamlar aracılığıyla uzaktan eğitim sağlanabilir. Fakat güzel sanatlar eğitimi uygulamalı atölye derslerinde oluşan öğrenme durumunun yeterliliği hakkında bilgileri, uzaktan eğitim yoluyla bu dersleri alan öğrencilerin görüşlerinden saptanabilir. Uzaktan eğitimin genel olarak belirgin olan avantaj ve dezavantajları doğrultusunda güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitime yönelik bu araştırma, güzel sanatlar alanında uzaktan eğitim için bir perspektif oluşturabilir.

Yöntem

Bu çalışma, bir olgunun katılımcıların gözünden incelenmesini sağlayan nitel bir araştırma yöntemi (Merriam, 2009) kullanarak, grafik tasarım öğrencilerinin “uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitime” yönelik görüşlerini araştırmıştır. Araştırmada katılımcıların görüşlerini ortaya çıkarmada etkili olduğuna inanılan fenomenoloji deseni kullanılmıştır (Creswell, 2013). Fenomenolojide bir örnek olay; yaşadığımız dünyada olaylar algı, deneyim, yönelim, kavram ve durum gibi farklı şekillerde gerçekleşebilir (Patton, 2014). Bu çalışmanın olgusu “uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitim” deneyimi olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan ve görüşleri alınan öğrencilere K1, K2, K3... kodu verilmiştir. Araştırmanın bulgular bölümünde kategoriler başlıklar halinde incelenecek ve öğrenci görüşleri verilirken de katılımcının kısaltması olarak K kullanılacaktır.

Araştırmanın modeli

Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitiminin fayda ve zararları ortaya çıkartılıp incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Bu tür araştırmalarda araştırmacı inceleyeceği birey ve gruplarla yakından ve uzun süren görüşmeler yaparak farkında olduğumuz ya da olmadığımız olgular ile ilgili yeni bilgiler elde etmeye çalışır (Gürbüz ve Şahin, 2015).

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Fırat üniversitesinde güzel sanatlar alanında uygulamalı atölye dersi alan öğrencileri kapsamaktadır.

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Verilerin toplanması

Araştırma verilerini toplamak için, veri toplama aracı olarak nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, çalışma grubu tarafından taslak olarak geliştirilmiş ve uzmanlarla görüşülerek son şekli verilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formunda uygulamalı atölye dersi alan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin soru sorulmuş ve ardından bu çalışmada beş sorudan oluşan görüşme formu veri toplama için kullanılmıştır. Bu formdan elde edilen cevaplar nihai olarak çalışmanın veri kaynağını oluşturmaktadır.

Yarı yapılandırılmış bir görüşme sırasında planlı bir dizi soru sorulur ve belirli sorular ele alınır. Görüşmeyi yapan kişinin görüşmeyi bitirme seçeneği vardır, ancak bu sorular genellikle her katılımcıya sistematik ve öngörülebilir bir şekilde iletilir (Berg & Lune, 2015, s. 136).

Verilerin analizi

Veri analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; kodlamayı, temaları bulmayı, verileri kodlara ve temalara göre düzenlemeyi içerir. Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre içerik analizinin temel amacı, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlar ve ilişkiler türetmektir.

Uzaktan Eğitimin Avantajları

Uygulamalı atölye dersi alan öğrencilere Güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik avantajlarla ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin ifadelerinden, ekonomik avantajlar ve genel avantajları ön plana çıkmaktadır. Kullanılan ifadelerden öğrenciler daha çok genel avantajları ve ekonomik avantajları üzerine görüşler beyan etmişlerdir. Ayrıca derse katılım özgürlüğü, ev ortamının uygunluğu ve derslerin kayıt altında olmasından dolayı verimli olduğu yönünde görüşler bildirmişlerdir.

Şekil 3: MAXQDA 2020 Programı Üzerinde Avantajlar Kategorisi Kod Bulutu

Şekil 3 MAXQDA 2020 program çıktısıdır.

Bu görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

K4: Ailemizin yanında olmamız onların bizim desteğimize ihtiyacı oldukları zamanda onlara yardım etmemiz.

K6: Ders kayıtlarını istediğimiz zaman izlemek tek avantajı budur.

K8: Uzaktan eğitim en etkili hali insanların hayatlarındaki zamanın daha etkili kullanabileceği düşüncesindeyim.

K9: Avantajı ders kayıtlarının kayda alınması ve istediğimiz zaman dersi açıp dinleyebilmemiz.

K19: İstedigin zaman istediğin yerde derse görebiliyorsun.

K14: Dersin kayıt altına alınması büyük avantaj. Kaçırduğumuz yeri tekrar tekrar seyredilebilir en avantajlı tarafı.

K4: Ekonomik rahatlığı. Fazla para harcamaya ihtiyaç duymamak.

K15: Evde biraz daha ekonomik anlamda daha rahat oluyor onun dışında avantajları yok bence.

Genel avantajlara yönelik 20, ekonomik avantajlar 3, derslerin verimliliği 1, katılım özgürlüğü 2, ortamın uygunluğu yönelik 3 görüş gelmiştir.

Uzaktan Eğitimin Dezavantajları

Uygulamalı atölye dersi alan öğrencilere güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik dezavantajlarla ilgili görüşleri sorulmuştur. Öğrencilerin ifadelerinden genel anlamda dezavantajlara yönelik görüşler bildirilmiştir. Aşağıdaki kod bulutunda yer alan görüşler büyüklüklerine göre kod bulutunda yer almaktadır. Buna göre en fazla görüş dezavantaj ile ilgili gelmiştir. Yine dezavantaj bildiren fakat farklı isimlendirilen görüşler de mevcuttur. Uzaktan eğitimin

dezavantajları ile ilgili 89 farklı görüş gelmesi uzaktan eğitimle yapılan atölye derslerinin dezavantajlarının öğrenciler açısından fazla olduğu anlamına gelmektedir.

Şekil 4: MAXQDA 2020 Programı Üzerinde Dezavantajlar Kategorisi Kod Bulutu

Şekil 4 MAXQDA 2020 program çıktısıdır.

Bu görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

K3: Uygulamalı atölye derslerimizin yüz yüze olmaması bizim açımızdan dezavantaj.

K4: Yapılan bir çalışmanın doğruluğunu veya yanlışlığını tartışmıyor olmak dezavantaj.

K5: Daha az verimli geçmektedir.

K6: Eğitimde gerileme olabiliyor.

K9: Dezavantajı yüz yüze eğitimde istediğimiz zaman hocalarımıza rahatlıkla okulda ulaşıp kafamıza takılan soruları sormamız çalışmalarımızı daha iyi bir şekilde anlatabilmemiz hocalarımızın dönütlerinin bana daha faydalı olması.

K10: Öğrenmeler yüz yüze olmadığı için gösterip yaptırma açısından dezavantajlı

K12: Evde eğitim almak çok sıkıntılı. Başarım bu yüzden büyük oranda zedeleniyor.

K14: Bu durum çalışmalarımız için bir dezavantaj oluşturdu.

K15: Atölye dersleri verimsiz geçiyor, isteksiz oluyoruz çoğu zaman. İnsanda da moral bozukluğuna yol açıyor.

K17: Öncelikle uzaktan eğitimde uygulamalı derslerin çok başarılı geçtiğini söyleyemeyiz.

K17: Uygulamalı derslerimizin uzaktan olması bizim açımızdan büyük bir dezavantaj olduğunu düşünüyorum.

K3: İletişim sıkıntısı çok fazla oluyor.

K5: Atölye ortamında fikir alışverişi daha kolay sağlanırken burada iletişim biraz problemdir.

K8: Hemen akabinde sürekli iletişim halinde olabilmesi gereken derslerimizde iletişim konusunda yetişememe zamanın kaybı ve zamandan dolayı oluşan rehavet bir dezavantaj olabilmektedir.

İfadelerde görüldüğü üzere genel anlamda dezavantajlar öğrenci görüşlerinde açıkça ortaya konulmuştur.

Fiziki Ortam

Uygulamalı atölye dersi alan öğrencilere güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik fiziki ortamın başarınıza etkisi bakımından görüşleri sorulmuştur. Katılımcılar atölye ortamının olması daha verimli olacağı üzerine görüşler bildirmişlerdir.

Şekil 5: MAXQDA 2020 Programı Üzerinde Fiziki Ortam Kategorisi Kod Bulutu

Şekil 5 MAXQDA 2020 program çıktısıdır.

Bu görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

K4: *Güzel sanatlar bölümü atölyeye ihtiyaç duyan bir bölümdür. Atölye dışında öğretilmesi düşünülemez bile.*

K6: *Çalışmaları hep birlikte aynı ortamda yapmak daha fazla ilham oluyor eve tek başına yapmaktansa*

K8: *İnsanların temaslı görüşlerin rahat ve daha olanaklı aktarıldığından çok daha verimli ve etkilidir.*

K13: *Hiç kimse aynı şartlarda değil, herkes atölye ortamı bulamıyor, yaratamıyor.*

K16: *Atölye ortamını bulduğumuz, yaşadığımız bölgede bulamıyorum ve yeterli ekipman sağlayamıyorum bunun direkt doğrudan çalışmalarına yansıdığını görüyorum.*

K19: *Fiziki ortamın kişiden kişiye değiştiği için sıkıntı oluyor bazıları için, atölye ortamı ile evdeki ortam bir değil o yüzden verimli geçmiyor.*

K21: *Atölyede aldığım verimi alamıyorum.*

K2: *Atölye ortamında biri resim yaparken diğerinin de yapması geliyor fakat ev ortamında bu pek mümkün değil.*

K3: *Çünkü bu tür uygulamalı derslerin atölye ortamında hocalarımızın gözetiminde yapılması gerektiğini düşünüyorum.*

K10: *Yüz yüze eğitimde atölye ortamı doğrudan başarıya katkı sağlamaktadır. Motivasyon olarak atölyede çalışmak daha verimli olmakla birlikte kazanımlar doğrudan pekiştiriliyor, düzeltmeler anında yapılabilir.*

K14: *Atölye ortamında çalışmalarımızı çok daha rahat bir şekilde gerçekleştirebiliyorduk.*

Görüşlerden de anlaşılacağı üzere katılımcılar uygulamalı atölye derslerinin atölye ortamında olması gerekmektedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu atölye ortamı yanında eğitim verenlerin de uygulamalı olarak müdahalelerinin gerekli olduğu görüşlerini bildirmişlerdir.

Yüz Yüze Eğitim

Uygulamalı atölye dersi alan öğrencilere güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik eklemek istediğiniz düşünceler sorulmuştur. Genel anlamda uygulamalı atölye derslerinin yüz yüze olması yönünde görüşler bildirilmiştir.

Öğretici gözetimi
Gelişime açık yönler

Atölye eğitimi

Sosyal etkiler

Şekil 6: MAXQDA 2020 Programı Üzerinde Yüz Yüze Eğitim Kategorisi Kod Bulutu

Şekil 6 MAXQDA 2020 program çıktısıdır.

Bu görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadeler yer verilmiştir.

K1: *Bence elden geldiğince bu uygulamalı dersler yüz yüze olmalı.*

K2: *Gelişmedim yüz yüze uygulamalı dersler için daha iyi ve verimli.*

K4: *Eğer bir daha uzaktan eğitime geçilecekse okullar Güzel sanatlar eğitimi bölümü kesinlikle bu karar bağlı olmadan karar verilmelidir.*

K5: *Yüz yüze eğitimler hep daha verimli geçmiştir.*

K7: *Okul ortamında sınıfta hocamızla arkadaşlarımızla geçirdiğimiz dersin bize daha çok katkısı olacağını düşünüyorum. Yüz yüze o sınıf ortamında daha çok şey öğreneceğim kanısındayım.*

K8: *Yüz yüze eğitim görüşüme göre vazgeçilmez bir eğitim şeklidir. Yüz yüze eğitimde daha verimli çalıştığımı zamanı daha iyi kullandığımı düşünüyorum.*

K10: *Atölye derslerinin yüz yüze olması olumlu motivasyon kaynağı olup sanat eğitiminin gelişmesine doğrudan fayda sağlar. Şartlar ne olursa olsun uygulamalı dersler başta olmak üzere hiçbir eğitim kurumunda hangi seviye olursa olsun uzaktan eğitim kararını uygun bulmuyorum.*

K13: *Kesinlikle bu uygulama derslerinin uzaktan yürütülmemesi kanaatindeyim. Kesinlikle atölye dersleri uzaktan işlenmemeli. Yüz yüze de ki o ortam ve psikoloji olmadığı için bu çalışmalarımıza da yansıyor maalesef.*

K15: *Atölye dersleri uzaktan eğitimle verilmemeli. Uygun ortam, istek, verimlilik vb. hiçbiri olmuyor uzaktan eğitimle.*

K18: *Yüz yüze eğitiminde aldığımız verimi online maalesef ki alamıyoruz.*

K19: *Bu uygulamalı derslerin uzaktan olmasını fazla bir fayda sağlamadığını düşünüyorum keşke uygulamalı derslerin yüz yüze olması diğer derslerin en azından uzaktan olmasını tavsiye ederim.*

Katılımcılar uygulamalı atölye derslerinin yüz yüze olması yönünde görüşler bildirmişlerdir. Bu durumun hem eğitim hem de farklı açılardan kendi kişisel gelişimlerini etkileyeceğini ifade etmişlerdir.

Sanatsal Gelişime Olumlu Ya da Olumsuz Katkılar

Uygulamalı atölye dersi alan öğrencilere güzel sanatlar eğitiminde uygulamalı atölye derslerinin uzaktan eğitimine yönelik sanat eğitimlerinin gelişmesine yönelik görüşleri sorulmuştur. Öğrenciler olumlu ya da olumsuz yönleri bakımından görüşler bildirmişlerdir.

Şekil 7: MAXQDA 2020 Programı Üzerinde Fiziki Ortam Kategorisi Kod Bulutu

Şekil 7 MAXQDA 2020 program çıktısıdır.

1919

Bu görüşlere örnek olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

K8: Sanat eğitimimizin çok gelişebildiğini düşünmüyorum. Bu sebebiyetten dolayı öğrencilerin çok gelişim gösterdiğini düşünmüyorum.

K9: Sanat eğitiminin gelişmesi konusunda hocaların aynı hassasiyetle bilgi aktarımı yapıyordu online süreçte alanım ile ilgili çok şey öğrendim fakat yüz yüze verilen eğitim kadar etkili olmadığını söyleyebilirim

K10: Şahsi olarak sanat eğitimimde aksaklıklardan dolayı gerileme durumu söz konusu olabiliyor.

K11: Ulaşmak istenilen hedefe direk değil de deneme yanılma yöntemi ile zaman kaybı yaşayarak yapılan hataya o an müdahale edilmeden ulaşmaya çalıştım.

K13: Gelişmemiz ilerliyor fakat biraz geç ilerlediğini düşünüyorum.

K16: Uzaktan eğitimin olması ile birlikte Sanat eğitiminin gelişmesinde durgunluk yaşadığımı söyleyebilirim görme hafızam daha kuvvetli olduğu için uzaktan eğitime geçilmesi ile birlikte öğrenmede güçlük çekiyorum, sanat eğitimi görsel olarak çalışılması gereken bir eğitimidir.

K17: Sanat eğitimim yüz yüze daha verimli oluyordu ama uzaktan eğitim de maalesef boşluyor veya aksatıyoruz ya da başka bir işle başka bir etkinlikte olabiliyor ya da internet vb. sorunlar oluyor bu yüzden sanat gelişimim çok geliştiğini düşünmüyorum sadece mezun olma derdine giriyoruz.

K21: Dersin hocasıyla olan iletişimim devam ediyor ama atölyede olduğu gibi rahat geçmiyor. Bu yüzden pek bir gelişmenin olduğunu düşünmüyorum.

K4: Hiç geliştirdiğini düşünmüyorum.

Katılımcılar uygulamalı derslerin uzaktan yapılması sanatsal gelişim üzerinde olumsuz etkiler oluşturduğu yönünde daha fazla görüş bildirmişlerdir. Sanatsal gelişimin dersin hocasıyla birlikte şekillendiği doğrultusunda ifadelere yer vermişlerdir.

Sonuç ve Öneriler

Uzaktan eğitim hızla yayılmaktadır. Türkiye'de ve dünyada daha fazla kişiye ulaşmaktadır. Bulunulan her ortamda gerekli teknolojik alt yapı varsa gece veya gündüz erişilmesi mümkün hale gelmektedir. Uzaktan eğitim ve yaşam boyu öğrenmeye yönelik talepler hem kişisel hem de kurumsal düzeyde artmaktadır. Uzaktan eğitim programları, yüz yüze atölye eğitiminin yerini alamamaktadır. Yüz yüze eğitimin faydaları birçok açıdan çok fazladır. Bir eğitim, yüz yüze ve çevrimiçi öğrenme birleştirildiğinde daha etkili olabilir. Bununla birlikte güzel sanatlar alanı uygulamalı atölye derslerinin yüz yüze eğitim olması gerektiği sonucu katılımcı görüşlerinden ortaya çıkmaktadır. Buradaki ana unsur uygulamalı atölye derslerinin doğası gereği bir fiziki ortama ve etkileşime ihtiyaç duymasından kaynaklanmaktadır. Uzaktan eğitim genel anlamda avantajlar sağlamaktadır fakat dezavantajları uygulamalı atölye dersleri için çok daha fazladır. Bu doğrultuda katılımcılardan gelen görüşler uygulamalı atölye derslerinin yüz yüze yapılması gerektiği yönündedir. Sonuç olarak güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin uygulamalı atölye derslerinin yüz yüze yapılması, sanatsal gelişim açısından oldukça önemlidir. Güzel sanatlar eğitiminde uygulama ağırlıklı derslerin bir öğretici rehberliğinde yüz yüze olmasının gelen görüşler doğrultusunda ortaya çıkmaktadır.

Araştırmacıların güzel sanatlar eğitimi alan lise düzeyindeki öğrencilerin uygulamalı derslerinin yüz yüze mi yoksa uzaktan mı olması gerektiği üzerine araştırmalar yapmaları önerilir.

Kaynakça

- Garrison, R. (2000). Theoretical challenges for distance education in the 21st century: A shift from structural to transactional issues. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 1(1), 1-17. <https://doi.org/10.19173/irrodl.v1i1.2>
- Moore, J. L., Dickson-Deane, C., & Galyen, K. (2011). e-Learning, online learning, and distance learning environments: Are they the same?. *The Internet and higher education*, 14(2), 129-135. <https://doi.org/10.1016/j.iheduc.2010.10.001>
- Çakır G.ve Yurtsever B. (2012) An Implementation of Distance Education Program for Teaching Common Necessary Courses in Formal Education: Karabuk University Sample, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, Volume 55, Pages 187-195, ISSN 1877-0428, <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.493>.
- Berg, B. L., & Lune, H. (2015). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (H. Aydın, Çev.). Eğitim Yayınevi.
- Toptaş, H. T. (2022). *Pandemi sürecinde uzaktan eğitim veren öğretmenlerin öz-yeterlik algıları ile uzaktan eğitim tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Tez No. 724376) [Yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi- Eskişehir].
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri* (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. : Selahattin Turan, Çev. Ed.: Selahattin Turan). Nobel yayın dağıtım, Ankara.
- Patton, M. (2014) *Qualitative Research and Evaluation Methods*. 4th Edition, Sage, Thousand Oaks.

- Creswell, J.W. (2013) *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 4th Edition, SAGE Publications, Inc., Londra.
- Laçın, G. (2021). *Pandemi dönemi meslek liselerinde uygulamalı derslerin uzaktan eğitim sürecinde incelenmesi* (Tez No. 691428) [Yüksek lisans tezi, Bahçe Şehir Üniversitesi- İstanbul].
- Odabaş, H. (2004). *İnternet Tabanlı Uzaktan Öğrenim Modelinin Bilgi Hizmetlerine Yönelik Yüksek Öğretim Programlarında Kullanımı* Ankara: Saga of Librarianship International Symposium.
- Curabay, Şensu ve Emine Demiray. (2002). 20. Kuruluş yılında Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Sistemi ve Açıköğretim Fakültesi Eğitim Televizyonu (ETV). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Fourie, Ina. (2001). The use of CAI for distance teaching in the formulation of search strategies. *Library Trends* 50 (1).